

*...da občutim u sebi
le eno veličast vesoljstva tihega*

Rast.

(Srečko Kosovel)

UVODNIK

Pred odločitvijo

V zadnjem letu višješolskega študija se mi odpira veliko možnih poti v življenju. Ta pogled na mojo bodočnost ustvarja v meni precejšnjo zmedo. Nedvomno je odločitev pomembna, v istem trenutku pa se tudi zavedam, da ima mlad človek, dokler je poln volje do življenja, vedno možnost, da svoje življenje spremeni. V boljše ali slabše, po izbiri.

Mladi smo polni idej in energije in upam, da se ne motim, če govorim v imenu vseh. Včasih sanjamo, da bomo spremenili svet. To bi bilo idealno, vendar se mi zdi, da je skoraj nemogoče. Seveda se lahko marsikaj spremeni. Opažam namreč, da ljudje večkrat zahtevamo korenite spremembe v zelo kratkem in omejenem času. Počasi in prav! kot mi večkrat pravi babica.

Na kaj pa moramo mladi, ki "vstopamo" v svet, paziti? Predvsem ne smemo ponavljati napak iz preteklosti, ampak se iz njih učiti. Če smo pripravljene tolikokrat kritizirati odrasle, moramo tudi znati predlagati rešitve. Kritika ni konstruktivna, če samo ruši, vsebovati mora tudi nove predloge. Tako naj bi vsaj bilo ali skušalo biti. In tako nas svet ne bi požrl v tistem stalnem tekanju za ča-

som, ki nam vedno primanjkuje, in za denarjem, ki ga je prav tako za nekatere vedno premalo.

Ne smemo si dovoliti, da zapademo v brezdelje in zato moramo najprej začeti z delom v družbi, če jo hočemo res spremeniti.

Večkrat se zgodi in se bo tudi dogajalo, da se nas polasti malodušje in nimamo več volje do dela. Vendar ta trenutek mora iti mimo. Dokler je človek mlad, lahko marsikaj naredi.

Katere vrednote naj nas torej vodijo? Obstaja na svetu še dobroti, ali je to samo ideal? Ali sploh še živijo pravični ljudje?

Vsiljevati se mi je začel dvom, ko sem razmišljala, če sem sploh še svobodna. Ne, seveda sem tudi jaz odvisna od okolja, v katerem živim. Mladi hočemo postati zrele in odgovorne osebe, ki znajo biti svobodne in znajo zgrešiti in to tudi priznati. Večkrat sem opazila, kako nekateri, čeprav vedo, da se motijo, vztrajajo in naprej zahtevajo svoje. Težko jim je priznati svojo krivdo.

Kaj naj torej naredim, da bom svobodna in dobra oseba? Svoje bistvo in svoje ideje, na katerih bom gradila, moram dobro utemeljiti. Dobrota... dobrota pa je tisti ideal veselja do življenja, pripravljenosti na nasme, sad ljubezni.

Zavedam se, da je mnogo stvari, ki sem jih napisala, utopičnih. Nikoli ne bom popolna oseba: dobra, pripravljena pomagati ipd..., vsaj ne vedno. Kljub temu pa se ne smem odpovedati svojim sanjam, tistemu, kar si želim. Zrasti hočem v Osebo, v Človeka. To ni lahko, rekli bi, da je skoraj nemogoče, lahko pa se temu bolj ali manj približam.

Verjetno je med temi vrsticami veliko praznih besed. A dobrota ni le beseda - je dejanje! Zato je o tem težko in skoraj neumno pisati in razlagati pomen. Raje pričnimo z delom!

DUNJA FABJAN

S proslave ob 50-letnici učiteljskega Pedagoškega liceja "Anton Martin Slomšek".

Intervju z Eriko Hrovatin

Dragi bralci Rasti! Po daljši odsotnosti se vam ponovno oglašamo iz uredništva, ker bi vam želeli predstaviti sodelavko Eriko Hrovatin. Erika je spomladi letos uvedla v Rasti novo rubriko - Prometejev ogenj, za katero je že prispevala dva članka z aktualno vsebino: o mamilih in o spolnosti.

Erika je stara sedemnajst let in je doma z Opčin. Obiskuje četrti razred jezikovne smeri znanstvenega liceja v Trstu, bodisi letos kot lani pa je bila izvoljena za predstavnico šole. V prostem času se posveča številnim dejavnostim: študira violino, igra v orkestru Glasbene matice, ukvarja se z wu-skujem, to je kitajsko borilno veščino, ki jo zapadnjaki drugače poznamo kot kung fu, in se uči šivanja.

V člankih, ki si jih do zdaj napisala za Prometejev ogenj, si se dotaknila takih tem, kot so mamila in spolnost, ki se tičejo predvsem mladih. Zakaj si se lotila obravnave prav teh tem?

Opazila sem, da v zamejstvu ni glasila, ki bi se dotikalo teh problemov. Slovenska zamejska mladina mora zato iskati informacije in odgovore lastnim dvomom v italijanskih revijah in časopisih. Pomislila sem na geslo Mladike, ki pravi, da vsaka slovenska družina ima na mizi Mladiko. No, slovensko družino sestavljajo tudi mladi, zato se mi je zazdelo, da obravnava teh tem, s katerimi pride v stik vsak mlad človek, upravičeno krije cilje Mladike in še posebej njene mladinske priloge. Mama ali spolnost so problemi, o katerih mladi stalno govorijo, pogosto pa se mladim porajajo dvomi oziroma zahajajo v zmedo. Če pa o teh stvareh dobijo čisto nepristranske, nevtralne podatke, se lahko pojasnijo dvomi in še počutijo bolj pomirjeni.

Kdo ima po tvojem dolžnost, da pomaga mladim? Morda šola?

Idealno naj bi se o teh stvareh govorilo v družini. Opažam, da se v šoli pozitivno odzovejo mladim samo nekateri profesorji; je pa tudi res, da ima vsak profesor program, ki ga je treba predelati do konca, zato večkrat ni časa za pogovore. Po mojem so to zelo osebne stvari, zato bi bilo prav, če bi se o njih govorilo predvsem doma.

Katere teme se ti še zdijo zanimive za mlade?

Razmišljanja o veri, zamejstvu itd... Mladim pa bi rada dala nasvete, naj bodo vedno aktivni, bodisi intelektualno, s tem da problematizirajo in postavljajo v dvom, bodisi dejansko, v smislu, da skušajo udejanjiti lastne principe in naj ostanejo idealisti, oziroma da z leti ne popustijo egoizmu.

Čeprav si šele v četrtem letniku, te vseeno vprašam, s čim bi se rada ukvarjala po končani višji šoli?

Všeč bi mi bilo študirati orientalske jezike v Benetkah, vzhod me zelo privlačuje, opažam pa, da je v naši kulturi potisnjen ob rob.

Nadia Roncelli

Pisma

*Prej sem gledala
tvoje mesto odeto s prvim snegom,
medtem ko pri nas je še jesen
z zlatimi listi naokrog.
In sem mislila nate
po dolgem času
in na upanja
končana
in želje
skrite v srcu.
Sedaj jih več ni.
Druge vzamejo njih mesto.
Ostanejo le trenutki,
v katerih spomin
daje obrazu nasmeh
in potem spet mine
v vrtincu dnevov in noči.*

*Listi padajo
in kako rada bi bila
sedaj pri tebi,
dragi.
Gledati neskončno padanje
in občutiti neskončno vez
med nama.*

*Pa to sedaj ni res.
Le sama gledam meglo in jesen
in liste na drevesih.
In vsak list
postane tvoj nasmeh
in ta mir naokrog
tvoj pogled
poln svetlih želj in sanj.*

*Tebe ni.
Čez travnik
samo veter še šumi
in vzgiba bilke
sem in tja.
Potem pa le tišina.
In vse, kar mislim,
vse naglas odmeva
v meni.
Kot slap.
V meni slap šumeč
tvojih pogledov in oči
in tisočih trenutkov tebe...
Zunaj pa tišina gluha in neizmerna.
Ker tebe ni.
Kako je človek ubog!
Ničesar nima
in misli, da ima vse.
Vse mu Bog lahko odvzame,
če le hoče...
Samo hrepenenje je le naše.
Hrepenenje, hrepenenje!
Potem, ko si odšel,
kaj mi ostaja?
Vse je šlo za tabo.
Vse misli, želje, sanje,
smeh in pogledi...
Vse življenje.
Le hrepenenje ostane.
Po tebi.*

Raffaella Petronio

Delovanje Slovenskega kulturnega kluba

Letošnja sezona se je začela 20. septembra, ko smo v klub povabili ansambel Kraških ovčarjev, ki so nas do pozne ure zabavali s svojo glasbo. Večer smo tako posvetili novim članom, se z njimi spoznali in jih prijazno sprejeli v SKK.

Naslednji teden pa smo si ogledali diapozitive s potovanja v Združene države Amerike, katerega so se udeležili Breda, Francesca, Martin, Štefan in Aleš s Študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani. Priповedovanje je bilo zelo privlačno, diapozitivi pa so nas popeljali onkraj velike luže in vzbudili v nas občudovanje za kraje, ki smo jih že velikokrat lahko videli na filmskem platnu.

4. oktobra je bil na vrsti film Shine, ki si je letos zaslužil Oskarja za najboljšega igralca. Film je predstavila Martina Ozbič, ki nam je podala kratek oris protagonista s psihološkega vidika in predstavila okolje, v katerem je ta rasel in se razvijal.

Teden kasneje je sestanek v klubu odpadel, saj se je večina članov udeležila mladinske maše, ki so jo tokrat organizirali v Borštu.

Naslednji dan, 12. oktobra, so se igralci Tajnega društva PCG z nekaterimi klubovci odpravili na Koroško. Zjutraj smo si ogledali nekatere koroške kraje, popoldne pa so

Člani gledališkega kroška SKK na vrtu Goršetove domačije v Svečah na Koroškem.

nam Korošci razkazali galerijo znamenitega kiparja Franceta Goršeta. Nato smo se odpeljali v Sele, kjer so se zvečer naši mladi igralci predstavili s Tajnim društvom PGC.

18. oktobra je bil med nami Fabrizio Polojaz, ki je kljub skromni udeležbi mladih pripovedoval o lastnem potovanju v Hong Kong. Zelo zanimivo pa je bilo 25. oktobra predavanje Marinke Počkaj o osebnem ravnovesju. Ilustrirala nam je, kako je

vodila skupino žena, da bi si same pridobile samozavest in zaupanje vase. Predavala nam je o raznih načinih komunikacije in nam tako razkrila delček tistega neznanega sveta, ki se skriva v podzavesti.

8. novembra pa smo se "preselili" na Prosek, saj smo obnovili navado praznovanja sv. Martina in si pri tem tudi pripravili nekaj klobas in zelja.

Jasna Simčič

Gledališki krožek SKK je z igro "Tajno društvo PGC" 12. oktobra nastopil na Koroškem v okviru Primorskih dnevov, ki so jih priredile Krščanska kulturna zveza, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska prosveta.

Včasih imam vtis, da znotraj manjšinske skupnosti ne vemo dobro, kaj želimo. Poglejmo na področje šolstva. Koliko časa bo naša šola še ostala slovenska?

Ali želimo kot skupnost obstati?

Ali želimo kot skupnost obstati? Ali nam je vseeno... In kdor na to vprašanje odgovori, da mu ni vseeno in da želi, da obstanemo, ima kak poseben razlog, da tako odgovori? Kaj ga vodi v njegovem prepričanju, da moramo obstati? Je to iskrena vera v vrednoto Slovenstva ali pa pragmatična preračunljivost?

Ta vprašanja se mi porajajo ob ugotovitvi, da nas

včasih problemi prehitvevajo in da zaradi obotavljanja ali neodločnosti ne znamo (pravilno) reagirati ter pustimo, da nam težave pogoltnjejo že pridobljene pravice. Primerov za to je lahko nešteto: koliko velikih stvari smo po lastni krivdi izgubili posebno v zadnjih letih - pomislimo na gospodarstvo, na važne ustanove, na šolstvo... Smo pri vseh teh izgubah zadošči glasno protestirali? Smo se kdaj zavzeli za rešitev tudi v prvi osebi? Smo naredili kaj, da ne bi več prišlo do hudih problemov?

Poglejmo na področje šolstva. Slovenska šola je nedvomno steber, na katerega se opira naša manjšina. Ne da bi hoteli zmanjšati pomen vseh ostalih ustanov in področij, se nam zdi, da ne bi moglo brez slovenske šole obstajati nič drugega (slovenska društva, gledališče, slovenski mediji, gospodarske ustanove...). Mladi lahko na lastni koži to ugotovimo, ko zapustimo slovensko višjo šolo in se vključimo v italijanski (delovni ali univerzitetni) ambient. Kako malo je potrebno, da pozabimo, kako se pravilno piše in govori po slovensko... Če nismo v vsakdanjem kontaktu s slovenščino, kmalu začnemo razmišljati in se pogovarjati po italijansko. Pa ne samo to. Zahajamo v italijansko družbo, v italijansko gledališče, na italijanske koncerte itd. - izgubimo kontakt s slovensko stvarnostjo, pozabimo, da smo Slovenci. Na žalost je ta proces naraven in ne bi bilo niti prav, da bi se temu načelno upirali tako, da bi se zapirali v kak ghetto.

Lahko pa kot skupnost obstanemo, v kolikor imamo kot posamezniki in kot skupnost dobre temelje slovenstva, ki nam jih je dala vzgoja v družinah in v šoli. Prav je torej, da se vsi zavedamo neprecenljive vloge slovenske šole.

Zato ne morem razumeti tistih, ki jim ni do tega, da naše šole ostanejo slovenske. To ne pomeni samo, da se v njih poučuje slovenski jezik in literatura, pač pa da se pri vseh predmetih uporablja slovenski učni jezik (in to v kar se da čisti slovenščini), da se na hodnikih profesorji in dijaki med sabo pogovarjajo v slovenščini, da se prirejajo predavanja in prireditve, ki mlade utrjujejo v slovenski narodni zavesti, da bodo lahko kasneje, ko se bodo vključili v italijanski ambient, iz te podstati še in še črpali moči, da se v večinskem okolju

ne potopijo.

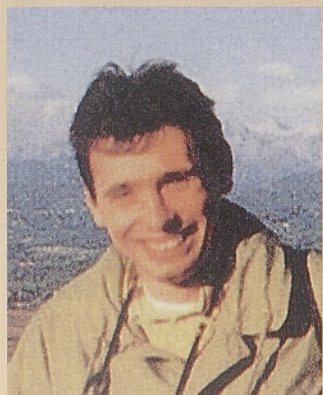
Slovenska šola pomeni tudi, da so profesorji, ki na njej poučujejo, ponosni Slovenci. Kako naj namreč mladi postanejo zavedni Slovenci, če vidijo, da profesorjem ni mar za vrednoto narodnosti?! Če profesorjem ni mar za slovenstvo, ne bo zanj mar niti dijakom. Kako naj na primer petnajstletnik, ki je morda iz narodnostno mešane družine, verjame, da so starši dobro izbrali, ko so ga poslali v slovensko šolo, če ugotovi, da je njegov profesor lastnega otroka vpisal na italijansko ali mednarodno šolo? Kako naj dijak slovenske šole verjame svojim staršem, ko mu razlagajo, da je slovenska šola investicija za njegovo bodočnost, ker mu ta šola odpira kulturna obzorja, ker ga utrja v zavesti, da je lepo biti Slovenec, ker mu vceplja protitelesca pred občutkom manjvrednosti, ki se ga lahko naležeš pod pritiskom večkrat agresivnega večinskega okolja - če bo slišal svojega profesorja, kako se hvali, češ da je on opravil kvalitetnejše italijanske šole? In kako naj sploh starši sami verjamejo, da so otroke vpisali v kvalitetno slovensko šolo, če ugotovijo, da nekateri profesorji poučujejo kar v slovenskem ali celo italijanskem dialektu? Težko bodo verjeli tudi profesorjevi doslednosti, če bo na sestanku s starši spregovoril samo v italijanskem jeziku, češ da je velik del staršev Italijanov...

Žalostno je, da prihaja do takih dogodkov in da nihče ne ukrepa. Žalostno je tudi, da se nekateri vidni slovenski politiki in kulturni delavci več ali manj prikrito (se morda bojijo povedati to na glas?) zavzemajo za neke vrste dvojezično šolo. Vsem tem osebam očitno ni do slovenske šole in, posledično, do obstoja slovenske manjšinske skupnosti. Mladi smo pač mladi in radi verjamemo v vrednote, zato obžalujemo, da nekateri ne verjamejo v vrednote kot so slovenstvo, spoštovanje kulturnega in narodnega bogastva teh krajev, obžalujemo, da nekateri ne verjamejo v mir in bratstvo med narodi in v spoštovanje drugačnosti. Toda mladi smo tudi pragmatični: hočemo imeti najboljšo in najširšo izobrazbo, da bomo imeli pred našimi sovrstniki iz večinskega naroda največje možnosti za uspeh pri iskanju in uveljavljanju v poklicu. Hočemo ohraniti slovenstvo v teh krajih, ker vemo, da nam to lahko daje tudi veliko materialnih prednosti, ko se zaradi svojega poznavanja tako slovenskega kot italijanskega sveta, postavimo v vlogo povezovalcev in graditeljev mostov med tema dvema svetovoma. Mladi verjamemo, da se nam splača biti Slovenci!

In še pika na i: če želimo dosledno slovensko šolo, to ne pomeni, da smo kaki zavrti nacionalisti, ki ne bi spoštovali svojih sosedov ali ki ne bi upoštevali, da je velik del dijakov na naših šolah iz narodnostno mešanih družin. Kdor misli, da vzgoja v narodno zavednost pomeni avtomatično omalovaževanje drugih kultur in narodnosti, ima zelo omejeno kulturno obzorje in srčno kulturo. Kot veliko slovenskih razumnikov, ki so se med drugim uveljavili v svetu (od Pahorja do Rebule) sem namreč prepričana, da lahko ceniš veličino različnih narodov le takrat, ko iskreno vzljubiš svoje korenine,

Šola - najpomembnejša

Ena pomembnejših institucij, s katerimi razpolaga slovenska manjšina v Italiji, je nedvomno slovenska šola. Spominjam se, kako je pred leti v svojem slavnostnem govoru na osrednji Prešernovi proslavi v Gorici to energično poudarjal profesor in dolgoletni ravnatelj goriškega klasičnega liceja Bogomil Rener. Slovenska šola že petdeset let, s svojimi pomanjkljivostmi in krepostmi, vzgaja slovensko mladino, obenem pa je ena redkih institucij znotraj naše skupnosti, za katero je mogoče trditi, da je od nekdaj nestransko in torej izraz enotnosti in pluralnosti. Zdrava slovenska šola predstavlja torej neprecenljivo jamstvo za razvoj naše narodne skupnosti, čeprav je včasih zapostavljena ali pa le tarča kritik.

Ta pomembna institucija je danes, v času ko se v manjšini veliko stvari spreminja, pred celo vrsto izzivov. Racionalizacija šolskega omrežja bo verjetno tudi dokaj kmalu hudo prizadela naše zavode, preti združevanje šol, sindakat slovenske šole ni več priznan na državni ravni, demografski padec, ki se je sicer zadnja leta umiril, pa ogroža obstoj marsikatero šole. Poleg teh problemov, o katerih se sicer tudi veliko govori, se slovenska šola vse bolj sooča tudi z dejstvom, da veliko število dijakov prihaja iz mešanih zakonov, kar ne odpira samo določenih novih vprašanj, ki se tičejo didaktike, ampak problematizira vrsto ustaljenih praks znotraj slovenskih šolskih organov.

Dogaja se torej, da lahko marsikje znotraj slovenske šole prisostvujemo sejam šolskih organov, ki se sicer začnejo v slovenščini, nadaljujejo pa v italijanščini, mogoče z namenom, da bi se seja prej iztekla, oziroma z željo, da bi šli na roko italijansko govorečim staršem, ki slovenščine ne razumejo. Na ta način se Slovenci izkažemo za izredno odprte in praktične ljudi, ki se lahko izogone nepotrebnemu prevajanju. Kdor pa tako početje kritizira, je v očeh marsikoga le nacionalist, oseba, ki drugega ne sprejema, oziroma ki se dialogu upira.

Verjetno nima tu smisla opozarjati, da je takšen odnos diametralno nasproten vsem zahtevam po enakopravnosti slovenskega jezika v odnosu z javnimi institucijami, ki jih Slovenci brez uspeha že dolga leta skušamo uveljaviti, in da je torej takšno ravnanje neprimerno. Obenem pa gre poudariti dejstvo, da legitimno uveljavljanje svojega jezika ni nobeno nacionalistično dejanje, ki bi krhalo odnose z italijansko govorečimi (v tem primeru starši). Rad pa bi opozoril na dejstvo, da je ta primer emblematičen in predstavlja le vrh ledene gore, ki je kriza identitete manjšinskega telesa. Ta pa soupada z vse večjim nepoznavanjem naše zgodovine in kulturne tradicije.

Našo identiteto namreč enačimo večkrat zgolj z bojem za določene pravice, med katerimi orjaško izstopa pravica do rabe slovenskega jezika. Te formule se nekako vsi naučimo v šoli, a če to ostane le parola, ki ne upošteva vsega tega, kar zgodovinsko, pravno in kulturno legitimira rabo slovenskega jezika na našem področju, nima nobenega smisla, saj tega, kot se dogaja, ne bo nihče uveljavljal. Če se bomo ustavljali pri parolah, bomo torej imeli Slovenci v zamejstvu le dve možnosti in sicer bolj ali manj hitro asimilacijo ali pa trmasto in slepo vztrajanje v svojem, dokler ne bo slednji izmed nas umrl. Uvajati torej v naše šolske programe sistematični študij zamejske zgodovine vse do današnjih dni, razumeti naše zahteve in njihovo legitimnost, razmišljati o manjšini kot o enem telesu in ne o dveh taborih je verjetno največji izziv, pred katerim stoji celotna zamejska skupnost danes in za kar bi se morala predvsem šola potegovati, saj je jasno, da zavestna uporaba slovenskega jezika v odnosu z državnimi oblastmi kot tudi dosledno uveljavljanje lastnih pravic, ni le problem zakonske ureditve, ampak predvsem problem vzgoje posameznika, ki pozna in torej želi uveljavljati to, kar so njegove naravne in ustavne pravice.

Peter Černic

OCENE

Nicholas Evans: Človek, ki je šepetal konjem (The horse whisperer)

"Poslušaj. Utrip srca. Živalski klic. Dihanje narave. Glas duše. Ljubezen, ki stresa svet." (Nicholas Evans).

Roman Človek, ki je šepetal konjem, je sicer obsežen, a obenem tudi zanimiv, saj govori o neure sničljivih sanjah, o nemogoči ljubezenski zgodbi, o pogubljenju in odrešenju; to je enkratno potovanje v uso do mladega dekleta in njenega konja, obenem pa tudi v nas same, v najgloblji kotic našega srca, v iskanje sreče in miru, ki ju že dolgo časa pogrešamo.

Zgodba se začne s tragično nesrečo, v kateri mlada Grace izgubi nogo, njen konj Pilgrim pa je že skoraj na pragu smrti: v nesreči je namreč zadobil zelo globoke rane. Živinozdravniki so prepričani, da bi bilo bolje konju vzeti življenje, da ne bi preveč trpel, Gracina mati, Annie, pa sluti, da je Pilgrim tesno povezan s hčerko in če bo umrl, bo tudi Grace izgubila velik del sebe. Zato se odloči, da konja obdrži pri življenju. Pilgrim se res reši, a sam postane agresiven do take mere, da se mu ne more nihče približati. Situacija se še poslabša, ker se Grace zapre vase in ne more sprejeti sveta, sebe, še manj pa Pilgrima, na katerega je bila zelo navezana. Prav tako krizo pa doživlja Annie, ki je bila sicer v svojem življenju vsa predana delu, manj pa družini; želela bi pomagati hčerki, a ne ve kako. Kmalu izve, da obstajajo v daljnem Westu konjeniki, ki znajo vzpostaviti tesen odnos s konji, tako da se jim ti popolnoma predajo. Annie se odloči, da zapusti svoje delo, moža in dom, da bi rešila hčerko iz teme in jo ponovno približala njenemu Pilgrimu. Annie tako odide v daljni West, kjer obiše konjenika Toma

6 ⇨

in ga prosi za pomoč. Začenja se tako reševanje Pilgrima in Grace iz globokega brezna, v katerega sta zabredla.

Zgodba se odvija v slikoviti pokrajini Montana, roman pa bogatijo obširni lirični opisi čudovite narave, ki obdaja protagoniste in ustvarja tako enkratni scenarij, ob katerem se obenem tudi Annie popolnoma prenove in končno zaživi pravo življenje. V glavno zgodbo, ki se suče okoli Grace in Pilgrima, se še skrivnostno vplete ljubezensko razmerje med Annie in Tomom, ki pa se tragično zaključijo. Življenje, za katero se odločita Annie in Grace, je čisto nasprotno frenetičnemu in površnemu ritmu mestnega življenja. V Montani vse teče počasi, v skladu z naravnim ritmom življenja, kar glavni junakinji najprej pretrese, nato pa se mu prilagodita in končno lahko zaživita. Pot do luči je zelo dolga in naporna za oba, polna novih izkušenj, prijetnih in tudi ne; a ob koncu lahko Grace slovesno izjavi: "Dvakrat sem se dotaknila pekla in dvakrat sem se iz njega dvignila." In to, kar je tam spoznala, jo je močno obogatilo in ji podarilo veliko, a mogoče prezgodnjo zrelost.

Roman je tako res enkratna zgodba, ki s svojo preprostostjo, a obenem izrazitostjo bralca dobesedno očara in prevzame.

Jadranka Cergol

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:

Dunja Fabjan, Raffaella Petronio,
Nadja Roncelli,
Jasna Simčič, Breda Susič,
Peter Černic, Jadranka Cergol,
Andrej Maver,
Matej Susič in Štefan Pahor.

Številko je uredila Jadranka Cergol.

Trst, novembra 1997

Tisk graphart
Obrtna cona Dolina 507/10 - Trst
Tel. 040/8325009

SLOVENIJA V SVETU

Tečaj knjižne slovenščine

V Peterlinovi dvorani med tečajem knjižne slovenščine.

Po organizaciji letošnje Drage mladih člani Mladinskega odbora Slovenske prosvete (MOSP) niso dolgo počivali. Že takoj na začetku jeseni so se odločili za pripravo tečaja knjižne slovenščine na visokem nivoju, ki ga vodi profesorica Lelja Rehar Sancin, ki je več let poučevala na Visoki šoli za prevajalce. Prav zaradi teh dolgoletnih izkušenj je odlična poznavalka problemov, s katerimi se srečujemo primorski Slovenci, predvsem zaradi vpliva italijanščine. Ta vpliv je izredno velik in se ga skoraj ne zavedamo, predvsem, ker podlegajo temu vplivu tudi tisti, ki se s slovenskim jezikom ukvarjajo profesionalno. Tako lahko v vseh naših sredstvih množičnega obveščanja srečujemo kalke iz italijanščine, napačne predložne zveze, napačno rabo dovršnih in nedovršnih oblik glagolov, rabo starinskih izrazov in besed, ki so podobne italijanskim, a imajo različen pomen in so zato rabljene v napačnem pomenu. (Pravzaprav ne bi bilo prav nič čudnega, če bi kateri od teh spodrslijav ušel tudi avtorju tega prispevka).

Na vse te težave bo profesorica Rehar Sancin opozarjala med tečajem in pokazala, kako se takim napakam lahko izognemo. Zelo razveseljivo je zato, da se je na ta tečaj prijavilo nad štirideset študentov, učiteljev, profesorjev, publicistov in drugih, ki jim je skrb za slovenščino pri srcu. Udeležence so zato morali razdeliti v dve skupini, ki imata srečanja vsak zadnji oziroma predzadnji petek v mesecu.

TRIDNEVNI INTENZIVNI TEČAJ ANGLEŠČINE

Združenje katoliških študentov iz Slovenije je 24., 25. in 26. oktobra organiziralo intenzivni tečaj angleščine za študente. Približno dvajset udeležencev je tri dni preživel v Domu duhovnosti v Klancu pri Kozini, kjer je tečaj tudi potekal. Med udeleženci smo bili tudi trije tržaški študenti. Tečaj je vodil Valezhan Paul Morris, ki je poskrbel, da so bile učne ure vedno zanimive, živahne in pestre, tako da so tečajniki z veseljem sodelovali in se niso dolgočasili. Vadili smo se v splošnem komuniciranju v angleščini, bolj podrobno pa smo pogledali v poslovni svet: kako se predstavimo in pogovarjamo osebno, po telefonu ali preko pisma.

KAM MED BOŽIČNIMI PRAZNIKI?

Študentska organizacija univerze (ŠOU) v Ljubljani in Sončna pesem prirejata nekaj zanimivih izletov med letošnjimi božičnimi prazniki:

- na IRSKO (ŠOU)
od 26. decembra do 3. januarja
- v PARIZ (ŠOU)
od 29. decembra do 4. januarja
- v ZDA (SP)
od 28. decembra do 8. januarja
- v BARCELONO (SP)
od 27. decembra do 4. januarja

Podrobnejše informacije lahko dobite na sedežu Mospa v ul. Donizetti 3 (tel. 370846), kjer se lahko tudi prijavite.

IN JUTRI BO NOV DAN...

Šolski zvonec je še zadnjič v tem šolskem letu tako mogočno zabrnal, da se je njegov odmev bliskovito razlegel po dolgem zaprašenem hodniku.

"In dobro izkoristite te proste dneve, ki jih imate pred seboj. Želim vam še veliko dobre volje, ki ste je gotovo zelo potrebni..." Te besede so Sanji še dolgo brnele v ušesu, tudi potem ko je naglo stegnila tresočo roko, vzela zvezke in knjige ter s hitrimi koraki zapustila razred, ki se ji je v tem hipu zazdel še posebno siv in mračen. V svojih zmedenih in nekoliko zameglenih mislih se je že zastrmela v počitnice, ki jih je komaj pričakovala, saj je bila v teh zadnjih mesecih še posebno vznemirjena, večkrat zelo nejevoljna in osorna.

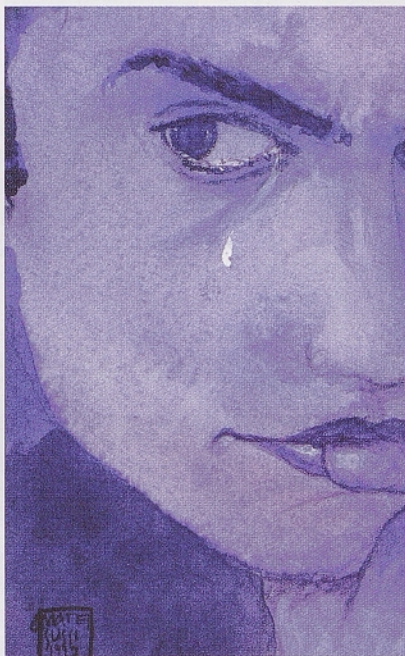
Pred očmi so se ji kot na filmskem ekranu zvrstili nepozabni trenutki, od prijetnega ljubezenskega srečanja pa do nerazumljive prekinitve dolgoletnega prijateljstva in do hudih življenjskih problemov, ki so pretresali njo in njeno družino. S svojimi gorečimi očmi je Sanja vneto spremljala posamezne scene svojih dogodkov, ki so jo tako moreče bremenili, a obenem tudi tiho in neopazno bogatili njen življenjski obstoj.

In kaj zdaj? Najraje bi nekam zbežala, daleč od mrzlih človeških obrazov, daleč od tistih neiskrenih in zamaskiranih prijateljev, ki bi vate najraje zapičili skelečo iglo... S takimi in podobnimi blodnjami se je Sanja ves čas poigravala in se obenem tiho in nevidno prerivala med nepregledno gručo ostalih dijakov.

S težko in nekoliko obrabljeno torbo na ramenih je sama drvela proti avtobusni postaji, saj si ni želela nikogar in je celo prav osorno odklonila vsakršno spremstvo. Želela je biti popolnoma sama. Nasmeljani obrazi mimoidečih sošolcev in prijateljev so se ji zdeli popolnoma nespoznavni, njihov pozdrav pa je izzvenel kot let ptice, ki nenadno švigne mimo tebe in te le za kratek hip predrami iz globokih sanj. Tako se je tudi Sanja od časa do časa nenadno zdrznila, sunkovito obrnila svoj pogled in se nato zopet predala brezizhodnim miselnim blodnjam, ki so jo danes še tako krčevito oklepale, da se sploh ni mogla razživeti. In čeprav se ji je želodec že začel po-

gumno oglašati, ni obrnila svojih utrujenih korakov proti domu, ampak proti temnozelenemu avtobusu, ki bi jo popeljal daleč od vsakdanjega mestnega vrveža, daleč od tiste brezoblične množice, ki je srkala vase vse, kar je bilo lepega, dobrega, iskrenega...

Ropotajoči avtobus je počasi zavijal po asfaltirani ovinkasti cesti in se nemoteno vzpenjal proti planoti. Pot ni bila posebno dolga in Sanja se je v svoji podzavesti že veselila trenutka, ko bo dospela do cilja. Na glavnem trgu sredi vasi je naglo izstopila in se brez pomisleka napotila po ozkem kamnitem kolovozu proti gozdu. Med potjo so jo še vedno spreletavale moreče misli, ki so že več časa težile njeno srce in katerih se na noben način ni mogla rešiti. Za trenutek je upočasnila svoj korak, se

Matej Susič: akvarel.

zazrla okrog in kmalu nato sedla na kamen, ki je stal ob robu gozda.

Kaj pa zdaj?

Negibno se je naslanjala na mrzli kamen in svoje oči uprla proti rdečemu obzorju. Čudni in nekam shriljivi občutki so jo spreletavali, bila je nemirna in skoraj žalostna, a bila je sama v objemu mogočne narave. Ko je na mrzlem in ostrem kamnu kot kip zrla v svojo

preteklost, je na tisoče in tisoče spominov predrlo njene možgane, zvrstili so se trenutki preprirov, veselja, negotovosti, a zanje se ni zmenila, spomnila se je vseh nedosegljivih sanj in želja, ki jih je skrivala globoko na dnu srca, a tudi zanje se ni zmenila. Še vedno se je oklepala mrzlega kamna in se z rokami krčevito opirala na kolena.

In v tej negibnosti se je polagoma začela zavedati svoje polnosti in življenjskosti, topli sončni žarki so nevidno prodirali proti njenemu srcu, ki je bilo v zadnjih časih že povsem neobčutljivo in skoraj okamenelo. Beli kraški kamen sredi narave je ni prav nič več skelel, nasprotno, obdajal jo je s prijetno toplino, ki je kmalu v celoti zajela njeno vitko telo. Življenjska moč se ji je polagoma začela vračati v skoraj otrple in skrhanne žile, srčni utripi so postajali čedalje bolj izraziti. Končno je zopet zaživela.

Dogodki zadnjih mesecev, ki so kot ostre puščice zadevali njeno šibko srce, so se skoraj nevidno pomikali za obzorje...

Bila je kot snežnobel marmornati kip, katerega kipar neprestano oblikuje, a ga včasih lahko tudi krepko udari. In taki udarci so prizadeli tudi njo. Bili so kot neka trdna življenjska preizkušnja, ki te morda v notranjosti korenito okrepi ali celo obogati. Človek je torej kot marmornati kip! In danes je Sanja prišla do tega spoznanja.

Mogočna in brezmejna narava jo je v tem težkem življenjskem trenutku tako ljubeče sprejela v svoje naročje in ji še vedno nudila materinsko zavetje ter ji stegovala roko v tolažbo. Šele mrzli in ostri sunek močne burje jo je vendarle predramil iz te božanske skrivnostnosti. Njeno drobno srce je zopet zahrepenelo in se hipoma napolnilo s svetlim upanjem in novim zagonom. Bliskovito se je dvignila, globoko zadihala in se počasi napotila v mrzel zimski večer s spoznanjem, da jutri bo zopet nov dan...

Jadranka Cergol

Utemeljitev nagrade na natečaju SKK: spretno napisana črtica, v kateri prevladuje melanholično počutje mladostnice, ki pa zna preseči svojim letom zavezujoče misli in preiti in v bolj spontano in sveže obarvano razmišljanje, odlikuje se po svežem jeziku in urejeni pripovedi.

Koncert skupine Prodigy v Ljubljani

Naenkrat se na odru pojavi Liam Howlett, se postavi za svoji zid sintetizatorjev in elektronskih aparatov, se dotakne nekaterih kontrol in kmalu za tem se zasliši iz zvočnikov elektronski impulz, ki prihaja iz prihodnosti, nato še ritem. Show se začne, nato pridejo še ostali, najprej temnopolti rapper Maxim Reality. Ob vstopu na sceno norega Keitha Flintha se med publiko vse začne gibati in skakati. Takoj začnejo s "Smack my bitch up", zadnja uspešnica skupine iz albuma "The fat of the land". Nihče med prisotnimi ne zdrži, vsi skačejo in plešejo, tudi tisti v zadnjih vrstah, ki so običajno bolj umirjeni.

Ok, je samo rock'n'roll, toda je tako zelo hrupen, obarvan, provokativen, da ga ne moreš primerjati z ničemer drugim... To so Prodigy v živo v ljubljanski hali Tivoli.

Liam Howlett, Maxim Reality, Keith Flinth in Leeroy Thornhill, angleška techno-punk skupina, ki je v zadnjih letih zopet prebudila nekoliko zaspalo angleško in navsezadnje tudi svetovno glasbeno sceno. Prodigy so bili na začetku svoje glasbene poti vezani na angleško dance in rave sceno. Toda kmalu so se zavedli, da jih ta pot ne bo pripeljala daleč, zato so odprli svojo glasbo tudi bolj klasičnim zvokom in oblikam, ki so značilne za

rock. Njihova zadnja plošča je doživela tako izreden uspeh tudi zaradi te odprtosti, ki je približala skupini mnogo poslušalcev, ki se prej niso zanimali za tako ekstremno glasbo.

Koncert je torej doživel izreden uspeh, saj je bila hala prenatrpana, opaziti je bilo mogoče tudi veliko tujcev, Italijanov, Hrvatov in Avstrijcev. Program je predvideval predvsem izbor pesmi iz zadnjih dveh plošč, to so

The fat of the land in Music for the Jilted generation. Treba je povedati, da v tem trenutku lahko težko najdemo tako navdušujočo "live" izvedbo. Po pravici povedano, samo Liam Howlett pa še kitarist, ki stoji ob strani skupine le kot sodelavec, igrata na kak instrument, drugače so ostali trije bolj plesalci oziroma "showmeni", kot pa glasbeniki. Vsekakor spektakel sloni predvsem na scenski prisotnosti teh, še posebej razburjajoč je Keith Flinth s svojim norim (v pravem pomenu besede) obnašanjem na odru. Koncert je trajal eno uro in pol, to je nekoliko krajši koncert v primerjavi z klasičnimi rock predstavami, vsekakor ni pustil za sabo razočaranja, vsi so odšli zelo navdušeni in utrujeni (zaradi skakanja in prerivanja v množici). Za konec naj povem še to, da so Prodigy provokacija, zanikanje ustaljenih in lažnih vrednot, so anarhija, so pristni in prav zato so tudi tako priljubljeni. Liam Howlett je nekoč izjavil: "Mi nismo Oasis, mi nočemo biti všeč vsem za katerokoli ceno." Zato so Prodigy rock skupina novih generacij, to je rock prihodnosti in istočasno povratek k prvotni ideji, ki jo nosi v sebi rock'n'roll.

Štefan Pahor

